

VAITELIAISUUSPYYNTÖ POISTETTU

EU/YUTP/EDUSKUNNALLE TIEDOTTAMINEN/ Venäläisen öljyn hintakaton asettaminen EU:ssa

Kokous

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan unionin neuvoston 6. lokakuuta hyväksymään EU:n ns. kahdeksanteen pakotepakettiin (UTPJ 38/2022 vp) sisältyi kielto venäläisen raakaöljyn ja öljytuotteiden kuljettukselle meriteitse kolmansiin maihin. Kieltoon on kuitenkin poikkeuksia (ml. kuljetusten vakuutus- ja rahoituspalvelut), mikäli öljy on hankittu kansainvälisellä yhteistyöllä määrätellyn hintakaton mukaisella tai sitä alhaisemmalla hinnalla. Hintakatto määritellään asiaa varten perustetun kansainvälisen nk. hintakattokoalition (Price Cap Coalition) toimesta. Koalitioon kuuluvat tällä hetkellä EU, G7-maat (Yhdysvallat, Italia, Japani, Kanada, Ranska, Saksa, Iso-Britannia) ja Australia.

Komissio ja EU:n ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja jakoivat 23.11.2022 esitykset neuvoston päätökseksi ja asetukseksi, joilla on tarkoitus toimeenpanna öljyn hintakattojärjestely EU:n osalta, sekä täsmentää EU:n kahdeksannessa pakotepaketissa määriteltyä öljyn hintakaton toimeenpanon säädöksiä, ml. asettamalla hintakattokoalition määrittelemä hintakatto. Esityksiä käsitellään neuvoston valmistelurakenteissa ja neuvoston on tarkoitus päättää esitysten hyväksymisestä lähipäivinä.

Suomen kanta

Suomi tuomitsee jyrkästi Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan. Venäjän hyökkäys kohdistuu Ukrainaan, mutta myös koko Euroopan turvallisuusjärjestystä vastaan. Venäjän hyökkäys on räikeä kansainvälisen oikeuden loukkaus. Venäjän tulee välittömästi pysäyttää sotatoimet ja lopettaa toimet miehittämiensä alueiden liittämiseksi Venäjään.

Suomi tukee vankasti Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. Suomi vastaa Venäjän toimiin osana Euroopan unionia.

Suomi pitää tärkeänä, että EU jatkaa vahvaa, tehokasta ja yhtenäistä vastaamista Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaan. Venäjän viimeisimmät siviilikohteisiin kohdistuneet iskut korostavat tätä tarvetta. EU:n tulee edelleen johdonmukaisesti lisätä pakotteita Venäjää kohtaan Venäjän aggression jatkuessa.

Suomen kannat EU:n kahdeksanteen pakotepakettiin on linjattu EU-ministerivaliokunnassa 30.9. käsitellyssä UTP-jatkokirjeessä (UTPJ 38/2022 vp).

Suomi tukee EU:n korkean edustajan ja komission esityksiä venäläisen öljyn kolmansiin maihin kohdistuvien merikuljetusten kieltämiseen ja yhteistyössä G7-maiden kanssa valmisteltuun hintakattojärjestelyyn liittyen. Suomi pitää tärkeänä nopeaa sopimista hintakaton käyttöönotosta pyrkien mahdollisimman tehokkaaseen järjestelyyn.

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n toimissa lähtökohtana ovat johdonmukaisuus, suhteellisuus ja vahva oikeusperusta. Tähän mennessä EU on toiminut johdonmukaisesti ja lisännyt Venäjään kohdistuvia pakotteita tilanteen niin vaatiessa. Suomi tukee EU:n toimintatapaa.

Suomi pitää tärkeänä, että EU toimii pakotteissa yhtenäisesti.

Pääasiallinen sisältö

Venäjä ilmoitti 24.2. sotilasoperaation käynnistämisestä Ukrainassa ja aloitti hyökkäyksen Ukrainaa vastaan. Venäjän toiminta rikkoo YK:n peruskirjaa ja kansainvälistä oikeutta. Venäjän hyökkäys ja ohjusiskut siviilikohteisiin ja kriittiseen infrastruktuuriin ovat johtanut Ukrainassa laajamittaiseen humanitaariseen hätätilaan ja pakolaisuuteen.

EU on asettanut pakotteita Krimin laittoman liittämisen ja Itä-Ukrainan epävakauttamisen seurauksena maaliskuusta 2014 lähtien. Pakotteita on jatkettu ja laajennettu asteittain. Pakotteita laajennettiin 23.2.2022 neuvoston päätöksillä ja asetuksilla, kun Venäjä tunnusti itsenäisiksi Itä-Ukrainan Donetskin ja Luhanskin separatistialueet, jotka eivät ole Ukrainan hallituksen kontrollissa, sekä päätti sotilaiden lähettämisestä näille alueille. Pakotteita laajennettiin 25.2.2022, kun Venäjä aloitti sotilaallisen hyökkäyksen Ukrainaa vastaan. Pakotteita on sittemmin laajennettu useaan kertaan ja kohdistettu myös Valko-Venäjään. Edellisen kerran pakotteita laajennettiin 6.10.2022 vastauksena Venäjän toimiin sen Ukrainassa miehittämien alueiden liittämiseksi Venäjään, ja 17.10.2022 vastauksena Iranin päätökseen myydä ja toimittaa Venäjälle sotilaslennokkeja, joita Venäjä on käyttänyt hyökkäyksessään Ukrainaa kohtaan. Pakotteilla puututaan aiempaa voimakkaammin myös pakotteiden kiertämiseen.

Euroopan unionin neuvoston 6. lokakuuta hyväksymään EU:n ns. kahdeksanteen pakotepakettiin (UTPJ 38/2022 vp) sisältyi henkilö- ja yhteisölistauksien sekä vienti- ja tuontikieltojen laajennusten lisäksi kielto venäläisen raakaöljyn ja öljytuotteiden kuljetukselle meriteitse kolmansiin maihin. Kieltoon on kuitenkin poikkeuksia (ml. kuljetusten vakuutus- ja rahoituspalvelut), mikäli öljy on hankittu kansainvälisellä yhteistyöllä määritellyn hintakaton mukaisella tai sitä alhaisemmalla hinnalla. Hintakatto määritellään asiaa varten perustetun kansainvälisen nk. hintakattokoalition (Price Cap Coalition) toimesta. Koalitioon kuuluvat tällä hetkellä EU, G7-maat (Yhdysvallat, Italia, Japani, Kanada, Ranska, Saksa, Iso-Britannia) ja Australia.

Komissio ja EU:n ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja jakoivat 23.11.2022 esitykset neuvoston päätökseksi ja asetukseksi, joilla on tarkoitus toimeen-

panna öljyn hintakattojärjestely EU:n osalta, sekä täsmentää EU:n kahdeksannessa pakotepaketissa määriteltyjä öljyn hintakaton toimeenpanon säädöksiä, ml. asettamalla hintakattokoalition määrittelemä hintakatto.

Hintakaton asettamisen tavoitteena on rajoittaa Venäjän öljystä saamia tuloja, lisätä kansainvälisten energiamarkkinoiden ennakoitavuutta ja tarjota vakautta kehittyville maille. Kokonaisuus koostuu hintakattokoalition asettamasta öljyn kattohinnasta, kauttakuljetussäännöistä sekä noudattamista koskevista säännöistä.

Hintakaton arvo hyväksytään neuvoston yksimielisellä päätöksellä ja lisätään neuvoston päätöksen 2014/512/YUTP liitteeseen XI ja asetuksen (EU) N:o 833/2014 liitteeseen XXVIII.

Jokaisen hintakaton muutoksen jälkeen tulee olemaan 90 päivän siirtymäaika. Lisäksi ennen 5 joulukuuta 2022 Venäjältä hankittujen ja lastattujen öljylastien osalta sovelletaan 45 päivän siirtymäaikaa.

Toimi toteutetaan kieltämällä kolmannen maiden lippujen alle rekisteröidyiltä laivoilta, jotka ovat tietoisesti osallistuneet hintakaton ylittävän venäläisen raakaöljyn kuljettamiseen, tulevaisuudessa rahoitus, vakuutus ja tekniset palvelut. Poikkeukset palveluiden antamiselle sallitaan tilanteessa, jotka liittyvät ihmisten terveyttä tai ympäristöä uhkaaviin tilanteisiin.

Asiakirjat

Neuvoston päätöksen 2014/512/YUTP liite XI
Asetuksen (EU) N:o 833/2014 liite XXVIII

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

UM/ITÄ-10, Jyrki Terva, 0295 350 939
UM/POL-30, Sara Saramäki, 0295 350 527

VAHVA-tunnus

EU/127/2022

Liitteet

Viite